

DOI: 10.46340/eppd.2020.7.2.47

Марина Городецька, к. ю. н.

*Криворізький відділ поліції Головного управління Національної поліції
в Дніпропетровській області, Україна*

ЩОДО ПРЕДМЕТУ ВІДАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Maryna Horodetska, PhD in Law

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3228-6299>

*Krivoy Rog Police Department of the Main Directorate of National Police in Dnipropetrovsk
Oblast, Ukraine*

ON THE SUBJECT MATTER OF THE ANTI-CORRUPTION BODIES OF CRIMINAL JUSTICE

The article explores the subject matter of the jurisdiction of anti-corruption bodies of criminal justice. As a result of the analysis of the legislation and theoretical representations, it is established that the subject matter of conducting anti-corruption subjects of criminal proceedings is not clearly defined due to the fact that it covers criminal offenses, which are directly defined in the Criminal Code of Ukraine and those that are not recognized as corruption by the criminal law. It is stated that in the case of applying the extended approach to the definition of corruption offenses, some discrimination is revealed in view of the legal regulation of the relevant list of crimes in the Criminal Code of Ukraine. It is concluded that legal uncertainty in the regulation of the subject matter of the Supreme Anticorruption Court may be an occasion for participation in criminal proceedings of a court that does not meet the characteristics of a court established by law.

Keywords: subject matter, jurisdiction, anti-corruption bodies, corruption crimes, corruption criminal offenses.

Актуальність теми дослідження. Дієвість притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили корупційні злочини, обумовлюється правовою визначеністю кримінального та кримінального процесуального законодавства. Зокрема, від нормативних приписів, що регламентують предмет відання суб'єктів антикорупційних органів кримінального судочинства, залежить ефективність проведення досудового розслідування та судового розгляду корупційних злочинів. Нечітке окреслення предмету відання вказаних органів може мати наслідком неможливість якісного здійснення кримінального провадження та виконання його завдання стосовно захисту членів українського суспільства від корупційних злочинів. Тому актуальним є наукове опрацювання питання щодо предмету відання антикорупційних органів кримінального судочинства.

Стан дослідження. Проблемні питання предмету відання органів кримінального судочинства вивчали такі вчені: Р.Г. Ботвінов, І.В. Гловюк, Ю.М. Грошевий, Ю.А. Єременко, В.С. Зеленецький, О.В. Капліна, В.В. Карпунцов, О.С. Козерацька, Л.М. Лобойко, С.В. Оверчук, А.А. Омаров, М.А. Погорецький, О.Ю. Татаров та інші. Водночас, дослідження вчених стосувалися загальних питань предмету відання суб'єктів кримінального провадження, науковці не приділяли уваги теоретичному опрацюванню предмету відання антикорупційних органів кримінального судочинства.

Метою статті є дослідження предмету відання антикорупційних органів кримінального судочинства.

Виклад основних положень. Розглянемо предмет відання антикорупційних органів судочинства – детективів Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ, Національне бюро), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі – САП), Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС).

Кримінальний кодекс України (далі – КК) не містить визначення корупційного кримінального правопорушення та надає вичерпний перелік злочинів, які відносяться до корупційних у примітці до ст. 45, де вперше згадується про такі злочини. Корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені ст.ст. 210, 354, 364, 364⁻¹, 365⁻², 366⁻¹, 368-369⁻² цього Кодексу¹.

О.О. Дудоров відмітив, що відсутність у примітці ст. 45 КК тієї чи іншої статті Особливої частини КК означає, що вчинення передбаченого нею злочину не повинно тягнути за собою спеціальних негативних наслідків, встановлених Загальною частиною КК для тих, хто вчинив корупційні злочини. Автор погоджується з позицією, яка зазначається в літературі, що закріплений у примітці ст. 45 КК перелік корупційних злочинів є вичерпним і поширювальному тлумаченню не підлягає. У результаті особа, яка вчинила злочин, що фактично є корупційним, цілком легально уникає спеціальних правових наслідків, встановлених для корупціонерів².

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) відповідно також не містить визначення корупційних кримінальних правопорушень (що є цілком логічним), та регламентує розслідування вказаних кримінальних правопорушень, визначаючи підслідність спеціально створеного антикорупційного підрозділу – НАБУ шляхом встановлення визначеного переліку кримінальних правопорушень із зазначенням певних умов.

Те, що вказані кримінальні правопорушення, підслідні НАБУ, законодавець розуміє як корупційні можна зробити висновок з того, які завдання покладені на даний орган. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» на органи НАБУ покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття саме корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці³.

Так, відповідно до ч. 5 ст. 216 КПК детективи НАБУ здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених ст.ст. 191, 206⁻², 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366⁻¹, 368, 368⁻², 369, 369⁻², 410 КК, якщо наявна хоча б одна з таких умов: 1) визначений спеціальний суб'єкт, 2) визначений розмір предмета злочину або завданої шкоди, 3) вчинення злочинів, передбачених ст. 369, ч. 1 ст. 369⁻² КК щодо визначених службових осіб.

Отже, маємо те, що окремо визначений перелік корупційних кримінальних правопорушень у КК, та одночасно у КПК визначений перелік корупційних кримінальних правопорушень, який становить предмет відання спеціального антикорупційного органу розслідування. При цьому вказані переліки корупційних кримінальних правопорушень не збігаються.

Відповідно до визначення у Законі України «Про Національне антикорупційне бюро України» можна відмітити, що НАБУ розслідує не усю сукупність корупційних кримінальних правопорушень, а лише їх частину, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці. Отже, предмет відання органів розслідування НАБУ має відповідати частині сукупності корупційних правопорушень, визначених КК. Так і є, серед корупційних кримінальних правопорушень, які зазначені у КК правопорушення, передбачені ст. 262, 308, 312, 313, 320, 357, 364⁻¹, 365⁻² КК не входять до предмету відання детективів НАБУ, визначеного у кримінальному процесуальному законодавстві. Дані кримінальні правопорушення, незважаючи на те, що вони визначені як корупційні, у разі їх вчинення спеціальним суб'єктом є частиною предмету відання Державного бюро розслідувань (далі – ДБР), у іншому разі є частиною предмету відання органів розслідування Національної поліції.

Проте, щодо деяких кримінальних правопорушень предмет відання детективів НАБУ виходить за межі корупційних кримінальних правопорушень. Наприклад, до підслідності НАБУ віднесено кримінальні правопорушення, передбачені ст. 206⁻², 209, 211 КК, які не зазначені у КК як корупційні,

¹ Кримінальний кодекс України 2001 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=%EA%EE%F0%F3%EF%F6#w13>> (2020, березень, 13).

² Дудоров, О.О. (2017) Яким бути переліку корупційних злочинів? *Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці)*. Київ: Ваіте, 455.

³ Закон України про Національне антикорупційне бюро України 2014 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>> (2020, березень, 16).

незалежно від суб'єкта їх вчинення та інших умов. Проте у кримінальному процесуальному законодавстві за певних умов вказані кримінальні правопорушення є підслідними саме антикорупційному органу розслідування.

У КПК визначено підсудність ВАКС. Даному суб'єкту підсудні кримінальні провадження стосовно корупційних злочинів, передбачених в примітці ст. 45 КК, ст.ст. 206⁻², 209, 211, 366⁻¹ КК, якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених п.п. 1-3 ч. 5 ст. 216 КПК.

Отже, законодавець об'єднав у предметі відання ВАКС корупційні кримінальні правопорушення, зазначені у КК, та ті правопорушення, які підслідні НАБУ та не входять у перелік корупційних, відповідно до КК. Останні при цьому у тексті запровадженої до КПК ст. 33-1 «Предметна підсудність Вищого антикорупційного суду» також названі корупційними.

Отже, можна помітити, що три різні закони, які стосуються регулювання кримінального провадження, надають нам три різні варіанти визначення корупційних кримінальних правопорушень, що свідчить про прояв правової невизначеності.

Окремим проблемним питанням, на нашу думку, є віднесення до предмету відання таких спеціалізованих антикорупційних органів як НАБУ, САП та ВАКС розгляду кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 206⁻², 209, 211 Кримінального кодексу України, які у кримінальному законодавстві не віднесені взагалі до корупційних (донедавна ще й ст. 366-1 КК – уточнення наше).

Якщо прийняти за основу формальний підхід та вважати корупційними злочинами лише ті, які прямо визначені у кримінальному законодавстві, то виявляється, щодо до предмету відання НАБУ віднесені як корупційні кримінальні правопорушення так і некорупційні. Дана ситуація призведе до певних кримінальних процесуальних наслідків. Так, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 208 КПК уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності НАБУ. Вочевидь, законодавець мав тут на увазі усі злочини, підслідні НАБУ. Проте, враховуючи, що до підслідності НАБУ відносяться як корупційні злочини так і не корупційні, то затримати у даному випадку без ухвали слідчого судді особу можна лише за підозрою у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, який зазначений у примітці до ст. 45 КК та підслідний НАБУ.

Якщо прийняти за основу доктринальний підхід та принцип системного тлумачення законодавства, то можна визначити, що поняття корупційних злочинів є значно ширшим за перелік, визначений у КК, і залежить від певних встановлених ознак. Тому визначати належність певного злочину до корупційних злочинів необхідно з урахуванням інших нормативно-правових актів. Так, як ми зазначали вище, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» корупційним правопорушенням є діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Корупція відповідно до цього ж Закону полягає у використанні наданих службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у цьому Законі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей¹.

Отже, у загальному вигляді можна зазначити, що корупційне кримінальне правопорушення визначається за такими ознаками: 1) визначений спеціальний суб'єкт; 2) обов'язковий зв'язок вчиненого кримінального правопорушення із використанням (можливим використанням) посади або службового становища спеціального суб'єкта; 3) передбачена кримінальна відповідальність.

Тоді за даними ознаками, які, звичайно, потребують більшого уточнення та деталізації, можна визначити кримінальні правопорушення як корупційні. У такому випадку визначення корупційних кримінальних правопорушень шляхом встановлення жорсткого їх переліку є недоцільним.

У разі застосування такого підходу до визначення корупційних кримінальних правопорушень, виявляється певна дискримінація у зв'язку із встановленням певного переліку злочинів у примітці

¹ Закон України про запобігання корупції 2014 (Верховна Рада України). Офіційний сайт Верховної Ради України. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>> (2020, березень, 17).

до ст. 45 КК. Так, щодо вчинення одних корупційних злочинів законодавством передбачено кримінально-правові наслідки у вигляді заборони щодо звільнення від кримінальної відповідальності, а щодо інших корупційних злочинів – таких кримінально-правових наслідків немає і особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності за певних підстав.

У такому разі правове регулювання визначення корупційних кримінальних правопорушень у вигляді встановлення їх жорсткого переліку є недоцільним. Необхідно визначити принципові специфічні ознаки, за якими можна ідентифікувати кримінальне правопорушення як корупційне.

Спосіб протиправного діяння переважно визначений у диспозиції норм кримінального права, що дає підстави припускати, що правова норма містить певну вказівку на зв'язок з використанням посади або службового становища. Тому самим першим визначальним чинником корупційного діяння, на нашу думку, є саме специфічний суб'єкт вчинення кримінального правопорушення. Адже щоб використати посаду або службове становище необхідно їх принаймні обіймати. Тому першою умовою є наявність специфічного суб'єкта, як запоруки потенційної можливості корупційної складової. А другою умовою, звісно вже виступає дійсний зв'язок вчиненого кримінального правопорушення із використанням (можливим використанням) посади або службового становища спеціального суб'єкта.

Незважаючи на те, що об'єкт посягання може різнитися у таких кримінальних правопорушеннях, їх об'єднує особлива суспільна небезпека обумовлена *спеціальним суб'єктом вчинення*, який обіймає відповідальну посаду та використовує дану посаду у злочинних цілях. Саме вже вчинення кримінального правопорушення особою, якій було «довірено» займати певну відповідальну посаду становить певну особливість та підвищену суспільну небезпеку, але використання посади та службового становища у неправомірних цілях таку небезпеку підвищує в рази.

Така особливість вказаних кримінальних правопорушень, обумовлена суб'єктом їх вчинення, становить специфіку предмету відання, яка стала основою для запровадження окремих органів розслідування – ДБР та НАБУ. Фактично предмети відання цих двох підрозділів виокремлені за одним і тим же критерієм – специфічним суб'єктом.

Законодавець визначив щодо ДБР предмет відання загального характеру відносно предмету відання НАБУ, який є більш кваліфікованим, враховуючи додаткові ознаки у вигляді особливо відповідального становища, яке займає суб'єкт, або розміру предмета злочину, або завданої ним шкоди тощо. Предмет відання НАБУ фактично охоплюється предметом відання ДБР, якщо не враховувати запроваджених законодавцем специфічних ознак, які на його думку свідчать про загрозу національній безпеці. Враховуючи даний факт, можна пояснити постійні суперечки НАБУ зі слідчими підрозділами прокуратури, наступником яких є ДБР, яке нещодавно розпочало свою роботу.

Специфічність предмету відання ДБР та НАБУ пояснюється необхідністю під час реалізації прав учасників долати внутрішню та зовнішню протидію розслідуванню, корупційні ризики, особливою відповідальністю у зв'язку з важливістю подолання протиправних проявів з боку осіб, яким довірено займати певні посади та службове становище.

Можна припустити, що опрацювання вказаного предмету відання за ознакою спеціального службового суб'єкта можливо покласти на один загальний орган розслідування ДБР. Але проблема корупції у нашій державі є занадто гострою та актуальною, що спонукає до виокремлення ще одного «надзвичайного» спеціального суб'єкта, предмет відання якого охоплює певний сегмент з предмету відання ДБР, який відрізняється «загрозою національній безпеці».

За логікою речей, специфічний предмет відання НАБУ, а саме – корупційні кримінальні правопорушення, які відрізняються загрозою національній безпеці, є також визначальним для САП та для ВАКС.

Слід відмітити, що у предметі відання ВАКС відповідно до запровадженої до КПК ст. 33-1 «Предметна підсудність Вищого антикорупційного суду» об'єднано: 1) корупційні кримінальні правопорушення, які підслідні НАБУ; 2) корупційні кримінальні правопорушення, які підслідні іншим органам розслідування; 3) кримінальні правопорушення, підслідні НАБУ, але які не визначені як корупційні у кримінальному законодавстві.

Можна припустити, що у поєднанні у підсудності ВАКС кримінальних правопорушень, які підслідні не лише НАБУ, але й іншим органам розслідування, не суперечить правовим нормам. Маємо підсудність ВАКС щодо корупційних кримінальних правопорушень, яка охоплює не лише підслідність НАБУ, але й підслідність інших органів розслідування.

Проте щодо такого об'єднання є певні негативні аргументи.

Той факт, що до предмету відання ВАКС віднесено корупційні кримінальні правопорушення, які підслідні іншим органам розслідування, піддали критиці експерти Центру політико-правових реформ Д. Калмиков, А. Марчук, М. Хавронюк. На думку авторів, застосовуючи еволюційне тлумачення, можна зазначити, що першочерговою метою створення спеціалізованого суду в контексті державної антикорупційної політики було забезпечення об'єктивного та всебічного судового розгляду у розумні строки у справах, досудове розслідування в яких здійснювали детективи НАБУ. Тому вони роблять висновок, що Прикінцеві та перехідні положення Закону «Про Вищий антикорупційний суд» слід тлумачити так, що ВАКС підсудні виключно кримінальні провадження, досудове розслідування в яких здійснювали детективи НАБУ відповідно до приписів ч. 5 ст. 216 КПК. Вихід за ці межі підсудності ВАКС, які є безсумнівними, суперечитиме загальним засадам кримінального провадження і вимогам ст. 6 Європейської конвенції з прав людини (далі – ЄКПЛ), а для усунення будь-яких сумнівів щодо підсудності ВАКС важливими є законодавчі зміни до ч. 1 ст. 33-1 КПК, примітки до ст. 45 КК, а також ст. 216 КПК¹.

Отже, застосовуючи еволюційне тлумачення, експерти роблять висновок про недопустимість встановленої розширеної підсудності ВАКС. Враховуючи її законодавче закріплення, не можемо погодитись із твердженням про порушення положення ст. 6 ЄКПЛ щодо суду встановленого законом. Недопустимим з нашої точки зору є віднесення до предмету відання ВАКС кримінальних правопорушень, які не визначені у кримінальному законі як корупційні, хоча й віднесені до підслідності НАБУ. Також, звичайно, є неприпустимою невизначеність законодавства щодо підсудності ВАКС: суперечності щодо підсудності лише справ підслідних НАБУ, або усіх вказаних корупційних справ.

Окрім того заперечними аргументами проти розширеної підсудності ВАКС виступають не тільки теоретичні методи тлумачення, але й практичні аспекти. Так, наприклад, за свідченням судді ВАКС М. Галабали, за попередніми підрахунками з початком діяльності ВАКС йому мають бути передані 3,5 тисячі справ для розгляду, замість 200 справ, які знаходяться в провадженні в НАБУ та САП. Запланована штатна чисельність ВАКС не розрахована на таку кількість справ. Таким чином, враховуючи, що розгляд справ відбуватиметься колегіями суддів, на кожну із семи колегій прийдеться по 700 справ. Таке надзвичайно велике навантаження, на думку судді, може привести до колапсу роботи ВАКС. Окрім того, певна правова невизначеність підсудності корупційних справ може призвести до того, зі слів М. Галабали, що з місцевих судів усі корупційні справи будуть за підсудністю передаватися до ВАКС, який у свою чергу справи, які не підслідні НАБУ, буде також відправляти за підсудністю².

Зменшити навантаження ВАКС на початку його роботи стало можливим у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду», який набрав чинності 22 вересня 2019 року. Відповідно до внесених даним Законом змін до розділу XI "Перехідні положення" Кримінального процесуального кодексу України (п. 20-2) та до розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Вищий антикорупційний суд" (підп. "х" підп. 3 п. 2): підсудність Вищого антикорупційного суду, як суду першої інстанції, суду апеляційної інстанції та слідчих суддів, поширюється на кримінальні провадження, відомості за якими про кримінальне правопорушення внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань:

1) з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду";

2) до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду", якщо досудове розслідування здійснюється або здійснювалося Національним антикорупційним бюро України та закінчено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури³.

¹ Калмиков, Д., Марчук, А., Хавронюк, М. (2019). Висновок щодо підсудності кримінальних проваджень Вищому антикорупційному суду. *Центр політико-правових реформ*. <<http://pravo.org.ua/ua/news/20873675-visnovok-schodo-pidsudnosti-kriminalnih-provadzeen-vischomu-antikoruptionsynomu-sudu>> (2020, березень, 11).

² По подсудности в Антикоруptionный суд могут передать 3,5 тыс. дел, это нереально для рассмотрения, – судья ВАКС Галабала 2019. *Цензор.нет*. <https://censor.net.ua/news/3132940/po_podsudnosti_v_antikoruptionsynuyi_sud_mogut_peredat_35_tys_del_eto_nerealno_dlya_rassmotreniya_sudya> (2020, березень, 12).

³ Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду 2019 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-20>> (2020, березень, 15).

Таке ситуативне коректування підсудності ВАКС зазнає критики на шпальтах юридичних періодичних видань. Автор однієї з таких публікацій Андрій Левковець зазначає, що, по-перше, між введенням в дію вказаних змін щодо початку роботи ВАКС та саме моментом початку його діяльності є певний проміжок часу – з 5 до 22 вересня 2019 року. Частина кримінальних проваджень за цей час вже надійшла до ВАКС без урахування вказаних змін. Вказані зміни, як зазначає автор, не можуть застосовуватися до тих правовідносин, які виникли до набрання чинності відповідним законом¹.

Також А. Левковець цілком слушно зазначає, що у хиткому становищі опинилися й ті провадження, які не розслідувало НАБУ, проте вони не були направлені до ВАКС. Адже такі справи мають бути передані на розгляд ВАКС з моменту початку його роботи. Тобто така дія, як передання справ, була пов'язана з моментом початку роботи ВАКС, а не проведення судових засідань чи розглядом відповідних клопотань. Навіть якщо такі справи не були до цього часу направлені до ВАКС, то вони обов'язково мають бути передані на розгляд саме цього суду, оскільки такий обов'язок виник з моменту початку його роботи – 5.09.2019. В іншому випадку в учасників таких проваджень будуть вагомні підстави стверджувати, що вказані справи розглянуті неуповноваженим судом².

По-друге, на думку А. Левковця, окремої уваги заслуговує питання конституційності вказаних змін, адже фактично законодавець, не вносячи змін до спеціальної норми, яка визначає підсудність справ ВАКС, установив окремі випадки, коли вона буде застосовуватися. Такий підхід містить дискримінаційну складову і може призвести до визнання вказаної норми неконституційною³.

Слід погодитися з автором А. Левковцем, який, хоча й в дещо категоричній формі, проте слушно відмітив недоліки законодавчого врегулювання. Як ми зазначали вище, нормативно-правове регулювання предмету відання антикорупційних органів кримінального судочинства взагалі відрізняється допущенням певних протиріч та невизначеностей. Запровадження додаткових спеціальних норм без внесення змін до основних правил регулювання лише додало «присмаку» невизначеності та розширило приводи для оспорювання правомірності правозастосування.

Отже, можна констатувати, що підсудність ВАКС визначена з відхиленням від початкової мети створення, а саме – розгляд корупційних справ підслідних НАБУ; регламентована у законодавстві з допущенням правової невизначеності у зв'язку з нечіткістю формулювання та можливості припущення подвійного тлумачення: розширена підсудність усіх корупційних справ, підсудність лише тих корупційних справ, які підслідні НАБУ.

Нечітко визначена підсудність ВАКС явно потребує доопрацювання у частині узгодження підсудності ВАКС із підслідністю НАБУ. Також необхідно вирішити питання щодо віднесення до предмету відання зазначених специфічних антикорупційних органів справ щодо кримінальних правопорушень, які не визначені у кримінальному законодавстві як корупційні.

Висновки. 1. Предмет відання антикорупційних органів кримінального судочинства (НАБУ, САП та ВАКС) визначений нечітко, у зв'язку з тим, що охоплює кримінальні правопорушення, які прямо визначені в КК як корупційні, та такі, що не визнані корупційними у кримінальному законі. Даний факт породжує певну правову невизначеність, кримінальним процесуальним наслідком якої є неоднозначне тлумачення та правозастосування положень п. 3 ч. 1 ст. 208 КПК.

2. У разі застосування розширеного підходу до визначення корупційних кримінальних правопорушень, виявляється певна дискримінація з огляду на встановлення певного переліку злочинів у примітці до ст. 45 КК. Так, щодо вчинення одних корупційних злочинів законодавством передбачено кримінально-правові наслідки у вигляді заборони щодо звільнення від кримінальної відповідальності, а щодо інших корупційних злочинів – такі кримінально-правові наслідки відсутні і особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності за відповідних підстав.

3. Правова невизначеність у нормативно-правовому врегулюванні предмету відання ВАКС може стати приводом для участі у кримінальних провадженнях суду, який не відповідає ознакам суду, встановленого законом.

¹ Левковець, А. (2019). Намагання нашвидкуруч переглянути порядок передання справ до ВАКС може призвести до процесуального колапсу. *Закон і Бізнес*. <https://zib.com.ua/ua/139376-do_chogo_mozhe_prizvesti_nashvidkuruch_zmineny_poryadok_per.html> (2020, березень, 15).

² Левковець, А. (2019). Намагання нашвидкуруч переглянути порядок передання справ до ВАКС може призвести до процесуального колапсу. *Закон і Бізнес*. <https://zib.com.ua/ua/139376-do_chogo_mozhe_prizvesti_nashvidkuruch_zmineny_poryadok_per.html> (2020, березень, 15).

³ Левковець, А. (2019). Намагання нашвидкуруч переглянути порядок передання справ до ВАКС може призвести до процесуального колапсу. *Закон і Бізнес*. <https://zib.com.ua/ua/139376-do_chogo_mozhe_prizvesti_nashvidkuruch_zmineny_poryadok_per.html> (2020, березень, 15).

References:

1. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy 2001* [Criminal Code of Ukraine] (Verhovna Rada Ukrainy) [(Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyi sait Verxovnoyi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=%EA%EE%F0%F3%EF%F6#w13>> (2020, March, 13). [in Ukrainian].
2. Dudorov, O.O. (2017). Yakym buty pereliku korupcijnyx zlochyniv? [What is the list of corruption crimes?]. *Kryminalne pravo: teoriya i praktyka (vybrani praci)* [Criminal law: theory and practice (selected works)]. Kyiv: Vaite, 452-456. [in Ukrainian].
3. *Zakon pro Nacionalne anty`korupcijne byuro Ukrainy 2014* [Law of Ukraine on the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine] (Verhovna Rada Ukrainy) [(Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyi sait Verxovnoyi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>> (2020, March, 16). [in Ukrainian].
4. *Zakon pro zapobigannya korupcii 2014* [Law of Ukraine on Prevention of Corruption] (Verhovna Rada Ukrainy) [(Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyi sait Verxovnoyi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>> (2020, March, 17). [in Ukrainian].
5. Kalmykov, D., Marchuk, A., Xavronyuk, M. (2019). Vysnovok shhodo pidsudnosti kryminalnyx provadzen Vyshhomu antykorupciynomu sudu [Opinion on the jurisdiction of criminal proceedings in the Supreme Anti-Corruption Court 2019]. *Centr polityko-pravovyx reform* [Center for Political and Legal Reforms]. <<http://pravo.org.ua/ua/news/20873675-visnovok-schodo-pidsudnosti-kryminalnih-provadzen-vischomu-antikorupciynomu-sudu>> (2020, March, 11) [in Ukrainian].
6. Po pidsudnosti v Antikorupcionnyj sud mogut peredat' 3,5 tys. del, jeto nereal'no dlja rassmotrenija, – sud'ja VAKS Galabala 2019 [According to the jurisdiction, 3.5 thousand cases can be transferred to the Anti-corruption Court, this is unrealistic for consideration, – judge of the WAKS Galabala 2019]. *Cenzor.net*. <https://censor.net.ua/news/3132940/po_podsudnosti_v_antikorupcionnyyi_sud_mogut_peredat_35_tys_del_eto_nerealno_dlya_rassmotreniya_sudya> (2020, March, 12) [in Russian].
7. *Zakon pro vnesennya zmin do deyakyx zakonodavchyx aktiv Ukrainy shhodo pochatku roboty Vyshhogo antykorupciijnogo sudu 2019* [Law of Ukraine on Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on the Launch of the Supreme Anti-Corruption Court] (Verhovna Rada Ukrainy) [(Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyi sait Verxovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-20>> (2020, March, 15) [in Ukrainian].
8. Levkovecz, A. (2019). Namagannya nashvy`dkuruch pereglyanuty poryadok peredannya sprav do VAKS mozhe pryzvesty do procesualnogo kolapsu [An effort to review the WACS case briefly could lead to a procedural collapse in 2019]. *Zakon i Biznes*. [Law and Business] <https://zib.com.ua/ua/139376-do_chogo_mozhe_prizvesti_nashvidkuruch_zminenyi_poryadok_per.html> (2020, March, 15) [in Ukrainian].